

VENDELZWAAIEN IN HALLE-ZOERSEL

 Griet Meeussen - Vendelzwaaiers 'De Ronckaert Halle-Zoersel' op de Europeade in Gotha (2023)
Griet Meeussen - Vendelzwaaiers op de Europeade in Gotha (juli 2023)

Vendelen is een **folkloristische sport** waarbij vendeliers met vlaggen of vaandels zwaaien en deze soms zelfs in de lucht gooien. Het wordt bij diverse gelegenheden uitgevoerd: bij festiviteiten, eigen georganiseerde vendelshows, ambachtsmarkten, stoeten, oogstfeesten, huwelijksfeesten, folkfestivals en allerlei soorten herdenkingen...

Een essentieel element van vendelen zijn de **vendelreeksen**. Deze reeksen bestaan uit aaneengeschakelde bewegingen op muziek of tromgeroffel. Een reeks duurt doorgaans drie tot vier minuten. Elke beweging in een reeks heeft een specifieke naam of vendelterm. Voorbeelden hiervan zijn de *'frontdraai'*, *'keerzwaai'* of *'platte acht'*.

Het vendelen is één van de tradities die mondeling werden overgedragen, maar het Instituut voor Vlaamse Volkskunst, afdeling Vlaams Vendelarchief, heeft al die reeksen beschreven en de bewegingen met het vendel een naam gegeven in het boekje *'vendeltermen'*. Dit maakt het mogelijk voor vendeliers om de bewegingen uit te voeren volgens een vaste terminologie.

Veel vendelreeksen starten met een **opgerolde vlag**, die dan wordt ontrold en getoond. Bij het tonen van de vlag wordt de vlag een drietal keer van links naar rechts bewogen zodat iedereen hem goed kan zien. De vendelterm **'horizontaal hoogdraaien met twee handen'** kan richting de zon en tegen de zon uitgevoerd worden. Richting de zon wordt het vendel vastgehouden met de linkerhand in het evenwichtspunt en gedraaid van links naar schuinrechts-voor. In deze beweging wordt de schacht met de rechterhand vastgegrepen, naast en lager dan de linkerhand. Daarna wordt het vendel naar achter gedraaid terwijl de linkerhand loslaat. Terwijl het vendel verder naar voren draait, pakt de linkerhand het vendel weer achter de schacht vast, maar nu hoger dan de rechterhand. De stok van de vlag wordt vastgehouden met verschillende grepen, zoals de *'kneukelgreep'* en de *'palmgreep'*. Een ander voorbeeld van een vendelterm is de **'knieworp'** waarbij het vendel in evenwicht wordt gehouden met één hand en de knieholte van de vendelier waarna het met een horizontale draai in een spiraalbeweging wordt hooggeworpen. Het vendel maakt een halve tot een volledige draai boven het hoofd en wordt horizontaal opgevangen.

Ook de discipline **'hoogwerpen'** wordt vooral door jongeren, maar ook door sommige volwassenen getraind. Bij het hoogwerpen wordt een horizontale stok of dwarslat op een paal geplaatst. Er wordt met een bepaalde techniek, genaamd *'breekworp'*, geworpen met de vlag naar de horizontale stok. De vlag moet de stok tikken en daarna terug juist opgevangen worden. De hoogte van de stok en de grootte van de vlag worden bepaald door regels en verschillen per categorie. In Vlaanderen is de hoogst behaalde hoogte momenteel 13 meter en 80 centimeter. In deze discipline zijn er verschillende internationale en nationale wedstrijden.

Belangrijk is de onderlinge **samenwerking** en het naar elkaar kijken van de vendeliers, waardoor de bewegingen sierlijk verlopen en de figuren gelijk en vloeiend in elkaar overgaan. Vendelen bevordert de ontwikkeling van **spieren en het uithoudingsvermogen**. **Gevoel voor ritme** is ook niet onbelangrijk. Het vendelen gebeurt, al naargelang de omstandigheden, op het ritme van één of meerdere trommels, met doedelzak of accordeon, handtrom of eender welk volksinstrument. Er wordt ook gevendeld op oude volksmuziek, maar klassieke of moderne muziek wordt tegenwoordig ook wel eens gebruikt. We oefenen, samen met de muzikanten, verschillende reeksen.

Het vendelen wordt **over de hele wereld** gedaan maar verschilt per land in uitvoering. Vendelgroepen hebben ook hun eigen, herkenbare **kledij en vlaggen**. De kledij die wij, Vendeliers De Ronckaert Halle-Zoersel, dragen, is geïnspireerd op een middeleeuwse klederdracht met

als hoofdtonen rood en wit. De groepsvlaggen bestaan uit een deel van het wapenschild van Halle (Kempen). Daarnaast beschikken we nog over een assortiment andere vlaggen die we gebruiken, afhankelijk van de gelegenheid en het soort muziek van het ogenblik. Bij het uitvoeren van onze eigen creatie op de muziek van het vredeslied (negende symfonie van Beethoven), gebruiken we speciale vlaggen met een vredesduif op.

INZENDER

Jean Van Dessel
vendeliërs De Rockaert Halle-Zoersel

LOCATIE

Park
2980 Halle-Zoersel

PERIODE

wekelijks

THEMA

Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken
Sport en spel
Ambacht, vakmanschap en techniek

TREFWOORD

#muziek #feest #stoet #ambacht #techniek
#vakmanschap